

Sodankylän yleisurheilun historiaa, osa 3/3

Sodankyläläiset miehet Lapin yleisurhe

Yleisurheilu on ollut yksi Sodankylän nuorten suosituimmista urheilumuodoista. Tässä kolmiosaisen sarjan viimeisessä osassa esitellään kautta aikain menestyneimpiä sodankyläläisiä miesurheilijoita. Tulokset on saatu Lapin maakunnan kautta aikain tilastoista sekä haastatteleamalla urheilijoita heidän urastaan puhelimitse. Sodankylän yleisurheiluseurat Lapin Veikot sekä Sodankylän Raju ovat olleet nuorten kasvattajaseuroja, joten muissa seuroissa ja Lapin maakunnan ulkopuolella tehtyjä tuloksia tässä jutussa ei välttämättä ole huomioitu.

Sodankylässä on ollut paljon lahjakkaita yleisurheilijoita, mutta mitalija pistetaso yleisen sarjan Kalevan kisoissa on ollut harvinaista herkkua. **Seppo Kujala** on saavuttanut useamman mitalin Kalevan kisoissa ja **Arto Määttä** on saavuttanut 5000 ja 10 000 metrin juoksuissa pistesijan.

Leikkilisesti voisi sanoa, että monen urheilijan paras tulos tuli tehty vääjänä vuonna: Kalevan kisoissa 2019 Seppo Kujala olisi voittanut omalla ennätyksellään selvästi kuulantyyntö, Arto Määttä olisi ottanut ennätyksillään voiton 5000 metrin ja 10 000 metrin juoksuissa, **Jari Haavisto** olisi saavuttanut ennätyksellään pronssia korkeushypyssä. 3000 metrin estejuoksun finaalissa **Markku Postila** olisi ollut kuudes ja **Ahti Sipola** seitsemäs.

Hyppyjen erikoismies **Viljo Nousiainen** olisi ollut ennätyksillään viime kesän Kalevan kisoissa kolmiloikassa viides, pituudessa seitsemäs ja korkeudessa neljäs. **Heikki Seitaniemi** olisi ollut korkeushypyssä kuudes, lisäksi **Arvi Karkkola** olisi ollut kolmiloikassa seitsemäs ja **Hannu Ylitälo** pituudessa

kymmenes.

Tuo olisi ollut varsinainen jättipotti Sodankylän yleisurheilulle. Suomen yleisurheilun ero kansainväliseen tasoon verrattuna on ikävä kyllä tällä hetkellä hyvin heikko.

Seppo Kujala menestynein miesurheilija

Seppo Kujala on kautta aikain menestynein sodankyläläinen miesurheilija. Seppo edusti urallaan Lapin Veikkoja ja Kajaanin Kipinää. Urheilun harrastaminen alkoi nuorena ja tuolloin lajeina olivat jääkiekko, hiihto ja yleisurheilu.

Seppo oli 6-7-vuotias kun hän aloitti jääkiekon pelaamisen ja pelaamista riitti aina yläasteen loppuun saakka. Kilpaa tuli hiihdettyä noin 12-vuotiaaksi ja kesäisin oli yleisurheilua ja lähinnä heittolajeja. Kuulantyyntö valikoitui päälajiksi, kun Seppo oli 15-vuotias. Hän kävi lapsuudessa yhdessä veljensä Timon kanssa nostamassa painoja Veikko Kujalan liiterissä.

Yläasteen jälkeen Seppo lähti vuodeksi opiskelemaan Kajaaniin lukioon, koska siellä oli paremmat

harjoittelumahdollisuudet. Vuoden Kajaanissa olon jälkeen Seppo jatkoi Kuortaneen urheilulukiossa.

- Muistan hyvin kun olin Kalevan kisoissa 2002 tai 2003 ja työn sin omasta mielestäni hyvin, 18.08, mutta sijoituin vasta yhdeksänneksi. Tuolloin kuulantyyntö taso Suomessa oli hurja, muistelee Seppo.

Hän on saavuttanut Kalevan kisoissa hopeaa vuosina 2008 ja 2009 sekä pronssia 2010. Vuoden 2008 Kalevan kisoissa Seppo oli lähellä voittoa, sillä Pekingin olympialaisissa Suomea edustanut **Robert Häggblom** ohitti Sepon vasta viimeisellä kierroksella.

Lisäksi Seppo oli kolmas sisäraitojen SM-kilpailuissa 2007, nuorten Pohjoismaiden mestaruuskilpailuissa vuonna 2000 tuli hopeaa.

Seppo edusti Suomea aikuisten maaottelussa ensimmäisen kerran 2008. Kujalan ennätys 19,35 metriä on työnnetty Rovaniemellä 2008. Aikuisten sarjassa saavutettujen tulosten lisäksi hän saavutti useita Suomen mestaruusmitaleja nuorten sarjoissa.

Seppo vaihtoi seuraa Lapin Veikoista Kajaanin Kipinään syksyllä 2008, koska hän asui ja oli töissä Kajaanissa. Kun Kajaanin Kipinä järjesti vuoden 2010 Kalevan kisat, halusi Seppo pärjätä näissä kotikisoissa.

- Vuosi 2010 oli vaikea, huhtikuun lopussa repesi vasen rintalihhas ja se vaikeutti harjoittelua, heinäkuussa pääsin jo pikkuhiljaa kuntoon ja työn sin noin 18.50. Viikkoa ennen Kalevan kisoja vasen pohje repesi ja Kalevan kisoissa en työntänyt kuin yhden kerran, saavutuksena oli kuitenkin pronssimitali. Jos Kajaanissa ei olisi ollut Kalevan kisoja, en olisi edes lähtenyt kilpai-

luun, muistelee Seppo tuota tuskan vuotta.

Kesän 2010 jälkeen into urheiluun hiipui, koska aina kun oli pääsemässä hyvälle tasolle, jokin paikka hajosi. Tällä hetkellä Seppo asuu Kajaanissa ja työskentelee metallialalla hitsarina. Kainuun alueella on paljon keikkatyötä teollisuuden parissa, hitsauskeikkaa on ollut myös Yhdysvalloissa asti.

Seppo Kujalan hallussa on edelleen miesten kuulantyyntö (19.35) sekä kiekonheitossa pojat 15 vuotta (48.60), pojat 11 vuotta (34.60), pojat 10 vuotta (29.92) ja pojat 9 vuotta (23.49) Lapin piirinennätys.

Timo Kujala menestyi kuulassa ja kiekossa

Timo Kujala oli Kujalan heittolajeja harrastaneista veljeksistä vanhempi. Timon urheilijaura alkoi sedän, **Veikko Kujalan** esimerkistä, joka oli kova heittämään keihästä ja kiekkoa. Veikko asui muutaman kilometrin päässä ja hänen liiterissään oli penkkipunnerruspenkki.

- Siellä Veikon luona tuli käytyä useamman kerran nostamassa painoja ja siitä se kaikki lähti, ikää minulla oli varmaan vasta 9 vuotta, muistelee Timo.

Lapsuudessa Timo harrasti urheilua monipuolisesti, oli jääkiekkoa ja hiihtoa, mutta 14-vuotiaasta eteenpäin lajina oli yleisurheilu ja lähinnä heittolajit. Timon paras saavutus on kuulantyyntö hopeamitali nuorten 19-vuotiaiden SM-kisoissa. Ensimmäisen kerran Timo osallistui ikäkausisarjojen SM-kisoihin 13-vuotiaana kiekonheitossa. Tämän jälkeen SM-kisat kuuluvat jokakesäiseen kisakalenteriin.

Kalevan kisoihin Timo osallistui muutaman kerran, mutta tuolloin taso Suomessa oli erittäin kova ja 20 metrin työntäjiä oli useampia, joten omat saumat olivat vähäiset.

Timo on asunut Oulussa marraskuusta 2003 lähtien tehden järjestyksenvalvojan töitä, joista viimeiset 12 vuotta samassa työpaikassa.

- Urheilijaurani päättyi selkävai-voihin ja kun samaan ajanjaksoon sattui armeija, opiskelut ja paikkakunnan vaihto, niin ei jaksanut enää koettaa, Timo muistelee urheilu-uransa päätöstä.

Timo Kujalan hallussa on edelleen kuulantyyntö miehet 19 vuotta (16.48) ja pojat 17 vuotta (15.28) sekä kiekonheiton pojat 11 vuotta (34.60) Lapin piirinennätys. Timo edusti koko heittouransa Lapin Veikkoja.

Ahti Sipola aloitti juoksemisen vasta parikymmppisenä

Ahti Sipola oli Mannermaalla töissä ja oli varmaan 22-vuotias, kun **Martti Liikala**, **Arvi Karkkola** ja **Pellervo Erkkilä** innostivat Ahtia juoksemaan. Edellä mainitut henkilöt vetivät tuolloin Sodankylässä yleisurheilua.

Martti ja Arvi houkuttelivat Ahtia juoksemaan ja niinhän Ahti sortui lajiin. Elettiin 1960-luvun alkua. Kilpajuoksijan uraa Ahtilla kesti vuoteen 1969 saakka, jolloin hän muutti Kittilään ja aloitti

Sodankyläläinen hiihtäjälegenda (oikealla) ja Sodankyläläistä miejuoksijaa Arto Määttä.

kuljetusyrittäjänä ajamaan tavaroita Tunturi-Lappiin Enontekiötä myöten.

Kilpajuoksijan ura kesti noin 7-8 vuotta. Antilla ei ollut varsinaista valmentajaa, vaan hän harjoitteli pääsääntöisesti yksin. Vuonna 1966-1967 Suomen Urheiluliiton valmennuspäällikkö **Seppo "Nitti" Nuuttila** hankki kuuluisan australialaisen valmentajan **Arthur Lydiardin** Suomeen luennomaan ja valmentamaan. Sodankylän valmentajat Martti ja Arvi ilmoittivat Ahti Sipolan Pohtimolammilla pidettyyn valmennustapahtumaan.

Arthur Lydiard valmensi sitten Ahtia ja muita juoksijoita pitkän viikonlopun ajan ja antoi valmennuskirjan käteen, missä oli hänen laatimansa ohjelmat talveksi. Talvella Ahti osallistui myös Viljo Nousiaisen vetämiin Veikkolan jumppailoihin.

- Sitä Lydiardin ohjelmaa minä sitten seurasin ja itse minä juoksentelin tuolla pitkin metsiä, talvella tietenkin hiihtelin ja juoksin, muistelee Ahti valmentautumistaan.

Ahtin ennätys Lapin maakunnan tilastoissa 3000 metrin esteissä on 9.14,2, mutta hän kertoo juosseensa Bodön kalottiottelussa Norjassa 9.11 ajan. Ajat olivat tuolloin esteissä hieman päälle 9 minuuttia.

10 000 metrin juoksuissa Ahtin ennätys on 31.37,4 ja tuon ajan Ahti on juossut lisäalassa vuonna 1969. Ahti osallistui Varkaudessa vuonna 1968 pidettyihin Kalevan Kisoihin ja hän sijoittui 3000 metrin estejuoksuissa tuolloin seitsemänneksi.

Tuossa kilpailussa oli mukana myös **Jouko Kuha**, joka juoksi samana vuonna 3000 metrin esteiden maailmanennätyksen 8.24,2 Tukholmassa.

Ahti osallistui kolme kertaa kalottiotteluun, muun muassa Ruotsin Bodenissa, Norjan Bodössä, SM-kilpailuihin Varkaudessa ja tietenkin Lapin alueen piirikunnallisiin kilpailuihin.

1970-luvun yleisurheilun lupauksia, Markku Postila takarivissä toinen oikealta.